

ALAKOULUIKÄISTEN LASTEN KÄSITYKSIÄ POLIISIN TYÖSTÄ

Riku Nurmi

6/2022

TIIVISTELMÄ

Riku Nurmi: Alakouluikäisten lasten käsityksiä poliisin työstä

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Jari Hyyti

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tiivistelmä

Suomen kansa luottaa poliisiin. Tämä on käynyt ilmi jo lukuisista tutkimuksista vuosien varrelta. Sitä, miten hyvin tämä pitää paikkansa lasten ja nuorten keskuudessa on tutkittu vähemmän. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa tämänhetkistä mielikuvaa, joka alakouluikäisillä on Suomen poliisista ja millaisia asioita poliisin työhön liittyy. Tavoitteena on, että tulevaisuudessa jokainen poliisi pystyy paremmin ymmärtämään millainen kokemus poliisin kanssa toimiminen on lapselle, millaisia ennakkoluuloja lapsilla mahdollisesti on poliisista ja miten kohtaamisesta jäisi lapselle mahdollisimman positiivinen muisto.

Tutkimuksen kohteeksi valittiin alakouluikäiset lapset, eli vuosiluokat 1–6. Tutkimusmenetelmäksi valittiin kvantitatiivinen kyselytutkimus, joka lähetettiin yhden alakoulun kaikille oppilaille. Kyselyyn vastaaminen tapahtui anonyymisti ja tarkoituksena oli, että oppilas vastaisi kyselyyn yksin kotona, tai tarpeen vaatiessa vanhempien avustuksella. Kaikki vastaukset koottiin pylväsdiagrammeiksi.

Tutkimuksen tulosten mukaan useimmiten lapset ovat nähneet poliiseja liikenteessä tai valvomassa sitä. Se on myös poliisin toimenkuvista selkein ja parhaiten muistettu kiinnioton rinnalla. Poliisin työtehtävistä muistetaan hyvin myös esimerkiksi tutkinta sekä ihmisten suojeleminen. Mentäessä vuosiluokkia ylöspäin vastaukset monipuolistuivat ja tulevat kypsemmiksi.

Monien mielestä poliisin työ on vaarallista ja rankkaa, mutta myös hauskaa. Lasten mielikuvissa poliisilla pitää olla hyvä fyysinen kunto, olla ketteriä, rohkeita, auttavia ja kärsivällisiä. Mielikuvat muodostuvat eniten oman kokemuksen sekä televisiosta opitun kautta.

Sivumäärä: 26

Tarkastuskuukausi ja vuosi: Elokuu 2022

Avainsanat: Poliisi, lapset, lasten käsitykset, lasten kokemukset, ennalta estävä työ

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 TIETOPERUSTA	5
2.1 Poliisi	5
2.2 Poliisin tehtävät.....	6
2.3 Lapset ja poliisitoiminta Suomessa	6
2.3.1 Ankkuritoiminta	6
2.3.2 Lapsiryhmä ja lapsen haastattelu poliisissa	7
2.4 Alakouluikäisten lasten ajatusmaailman kehittyminen	8
3 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	9
3.1 Tutkimusjoukon valinta.....	9
3.2 Tutkimusmenetelmän valinta.....	9
3.3 Tutkimuskysymykset.....	9
3.4 Käytännön toteutus	10
4 TUTKIMUKSEN TULOKSET	11
4.1 Kokemukset poliisista.....	11
4.2 Poliisin työtehtävät	13
4.3 Vaatimukset poliisilta.....	15
4.4 Monivalintakysymykset	16
5 TULOSTEN TARKASTELUA	17
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	19
LÄHTEET	22
Liite 1: Kyselylomake	26

1 JOHDANTO

Suomalaiset luottavat poliisiin. Tämä käy selkeästi ilmi esimerkiksi Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA:n ylläpitämästä ”suomalaisen yhteiskunnan luottamusranking” -kyselytutkimuksesta. Uusimmat tutkimukset on tehty vuosina 2018, 2020 ja 2021 ja tutkimukseen vastasi kullakin kerralla noin 2000 henkilöä. Poliisi sijoittui tasavallan presidentin kanssa kärkikaksikkoon jokaisessa näistä tutkimuksista puolustusvoimien ollessa kolmas. (Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA). ”Kansainvälisten tutkimusten mukaan suomalaisten nuorten luottamus poliisiin on edelleen korkealla” todetaan Sisäministeriön Enska poliisin ennalta estävän työn strategiassa (2019–2023, 23) ja siinä viitataan ICCS 2016 tutkimukseen (Young People’s Perceptions of Europe in a Time of Change, IEA International Civic and Citizenship Education Study 2016 European Report, 12). Sanamuoto: ”edelleen korkealla” viittaa siihen, että asiaa on tutkittu myös aiemmin samankaltaisilla tuloksilla.

Suomalaisilta kysyttäessä, mihin konkreettisiin toimenpiteisiin poliisiin tulisi panostaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta, on lapsiin ja nuoriin kohdistettu ennalta estävä työ listan kärjessä. Sisäministeriön julkaisemassa: ”Poliisibarometri: Kansalaisten käsitykset poliisin toiminnasta ja sisäisen turvallisuuden tilasta” on vuosina 2014 ja 2016 esitetty sama kysymys, jossa vastaajia pyydetään luokittelemaan 15 eri toimenpiteen tärkeyttä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden kannalta. Vuonna 2014 Suomalaisten mielestä tärkeimmät asiat olivat: ”vaikuttamalla nuorten huumeiden käyttöä koskeviin asenteisiin, tekemällä kouluissa valistustyötä, käyttämällä lähestymiskieltoa, lisäämällä tietoisuutta talousrikosten yhteiskunnalle aiheuttamista vahingoista ja rikosten sovittelulla” (Poliisibarometri 2014, Kansalaisten käsitykset poliisin toiminnasta ja sisäisen turvallisuuden tilasta, 37). Vuoden 2016 tutkimuksen tulokset olivat melko samanlaiset ja vastaukset painottuivat ennaltaehkäisevään turvallisuustyöhön, kuten asennekasvatukseen, valistukseen, lähestymiskieltoihin ja yleisen työllisyystilanteen parantamiseen, joista kahta ensimmäistä piti melko tai erittäin tärkeänä 95 % vastanneista ja kahta seuraavaa 88 % ja 87 % (Poliisibarometri 2014, Kansalaisten käsitykset poliisin toiminnasta ja sisäisen turvallisuuden tilasta, 51).

Koska suomalaiset pitävät lapsiin kohdistettua valistustyötä tärkeänä, tulisi poliisin huomioida tämä jokapäiväisessä toiminnassa. Poliisin työ on monimuotoista ja jokainen poliisi kohtaa työssään eri ikäisiä ihmisiä, myös lapsia ja nuoria. Lapsi voi saada vääränlaisen käsityksen poliisitoiminnasta ja siihen johtaneista syistä, vaikka lapsi ei itse olisi suoraan poliisitoiminnan kohteena. Ylinopeussakotilanteessa auton takapenkillä istunut lapsi ei välttämättä ymmärrä, mitä tilanteessa oikeasti tapahtui, miksi heidän autonsa pysäytettiin ja vanhemman käytöstä toruttiin. Lapselle voi jäädä poliisin kohtaamisesta kielteinen mielikuva, jos kukaan paikalla olevista aikuisista ei huomioi tai selitä tilannetta lapselle. Varhaiset kokemukset poliisista voivat muokata kuvaa poliisista aikuisuuteen asti. Mikäli kokemukset ovat vain negatiivisia, synnyttää tämä todennäköisemmin epäluottamusta poliisia kohtaan. (Enska, Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019–2023, 23.) Toinen esimerkki, josta voi jäädä negatiivinen mielikuva tai jopa trauma lapselle on kotikeikka, jossa lapsen vanhempi

saatetaan joutua poistamaan paikalta tai ottaa kiinni. Jos lapsi ei pääse tai uskalla puhua kokemastaan aikuiselle, voi tämä kertoa kokemuksestaan ikätovereilleen ja levittää kielteistä kuvaa poliisista. Tämä voi samalla laajemmin heikentää lasten luottamusta poliisiin, mikä taas vähentäisi suomalaisten arvostaman valistustyön tehokkuutta.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kartoittaa tämänhetkistä mielikuvaa, joka alakouluikäisillä lapsilla on Suomen poliisista. Onko mielikuva poliisista positiivinen vai negatiivinen? Luottaako alakouluikäinen lapsi poliisiin? Minkälaista sanastoa alakouluikäinen lapsi tietää poliisin työstä? Muuttuvatko vastaukset noustessa vuosiluokkia ensimmäisestä kuudenteen? Tämän opinnäytetyön avulla pyritään helpottamaan koulukäyntejä tekevien poliisien työtä, mutta myös apuvälineeksi jokaiselle poliisille lapsien kohtaamiseen työssään, jotta voidaan ennalta estää kielteisten mielikuvien syntymistä Suomen poliisista nuorten keskuudessa.

Aiheesta on vuonna 2020 tehty tutkimus: ””Poliisi on myös lasten ystävä” -Esikouluikäisten lasten käsityksiä poliisin työstä”. Tutkimus on Kalle Hiltusen poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyö, jossa tutkittiin esikouluikäisten lasten suhtautumista poliisiin. Tässä työssä perehdytään alakouluikäisten lasten kokemuksiin poliisista ja toimii siten jatkotutkimuksena Hiltusen työlle. Näin pystytään vertailemaan, miten vastaukset ja sitä kautta näkemykset muuttuvat lasten vanhentuessa, sekä alakoulun ja päiväkodin välillä että eri luokka-asteiden välillä.

Tässä työssä tutustutaan aluksi teoriaan aiheen taustalla: mitä poliisi tarkoittaa, minkälaisia työtehtäviä poliisille kuuluu ja miten poliisin työssä huomioidaan lapset. Tämän jälkeen käydään läpi tutkimuksen toteuttaminen ja sen tulokset. Lopuksi analysoidaan tuloksia, vertaillaan niitä aiempiin tuloksiin ja tehdään johtopäätökset tutkimuksesta.

2 TIETOPERUSTA

2.1 Poliisi

Poliisi on valtiovaltaa edustava virkamiesten joukko (Brodeur ym. 2020, 1). Lähes jokaisella maailman valtioista on oma poliisiorganisaationsa. Interpoliin, eli kansainväliseen rikospoliisiorganisaatioon kuuluu 194 jäsenvaltiota. Interpol on yksi taho, joka mahdollistaa poliisin yhteistyön eri maiden välillä esimerkiksi jakamalla tietoa rikoksista ja rikollisista. (Interpol 2021.) Myös Suomen poliisi on Interpolin jäsen ja toimii yhteistyössä muiden maiden poliisien kanssa, sillä kaikki Suomea koskeva rikollisuus ei tapahdu vain Suomen rajojen sisällä (Kansainvälinen yhteistyö, poliisi).

Poliisin tehtävien tärkein päämäärä voidaan kiteyttää lauseeseen: ”Turvalliset olot kaikille.” Suomessa poliisin toimintaa ohjaa ensisijaisesti laki, mutta myös poliisin arvot, jotka ovat: palvelu, oikeudenmukaisuus, osaaminen ja henkilöstön hyvinvointi. Arvot auttavat ja ohjaavat poliisia jokapäi-

väisessä työssä tehtävien valintojen kanssa. Esimerkiksi palvelun pitää olla hyvää ja asiakastytyväisyys on poliisille tärkeää, sillä pienetkin asiat voivat jäädä ihmisten mieleen ja helpottaa tilannetta, jossa sama henkilö joutuu seuraavan kerran tekemisiin poliisin kanssa. Pelkkä pykälien jäykästi seuraaminen ei riitä. (Tietoa poliisista, poliisi ja Poliisin arvot, poliisi.)

2.2 Poliisin tehtävät

Poliisin omilla sivuilla poliisin tehtävät on pelkistetty kahteen virkkeeseen: ”Poliisin tehtävä on turvata yleinen järjestys ja turvallisuus. Poliisi estää ennalta rikoksia ja selvittää niitä.” (Tietoa poliisista, poliisi.) Poliisin tehtävät on määritelty tarkemmin poliisilain (PoL, 872/2011) 1 luvun 1 §:ssä, jossa mainitaan edellä mainittujen asioiden lisäksi myös viranomaisyhteistyö Suomessa ja kansainvälisesti, lupahallintoon liittyvät asiat, sekä henkilön etsintä (PoL 1:1.1–2).

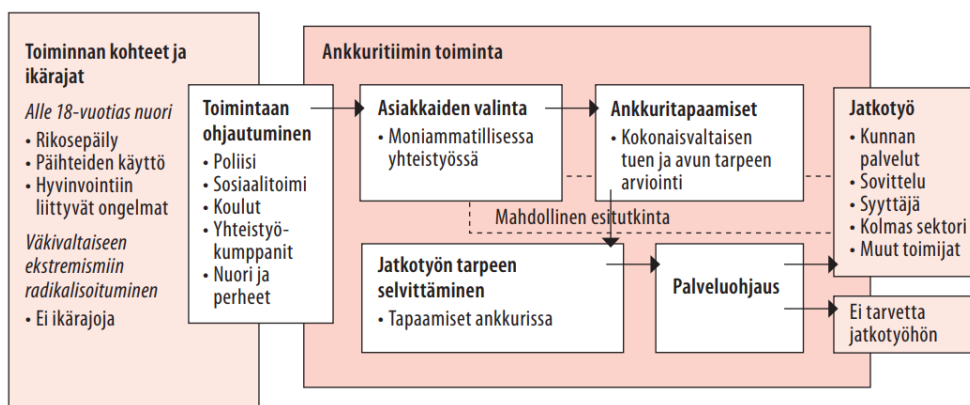
PoL 1:1 §:n tärkeimpänä lauseena voidaan pitää ”oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaamista”, sillä se pitää sisällään ainakin suuren osan poliisitoiminnan näkyvintä osa-aluetta, eli hälytys- ja valvontatoimintaa, jossa poliisi hoitaa hätäkeskukseen tulleita tehtäviä ja valvoo muun muassa liikennettä. ”Rikosten paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen” taas liittyvät toiseen suureen poliisitoiminnan osa-alueeseen, eli rikostorjuntaan. Rikosten paljastaminen tulee kyseeseen, kun poliisilla on jonkinlaista vihjetietoa mahdollisesta rikoksesta, mutta niin sanottua ”syytä epäillä rikosta”-kynnystä ei olla vielä ylitetty eikä esitutkintaa siten voida aloittaa. Näiden vihjetietojen tarkistaminen voi päättyä myös valvonta- ja hälytystoiminnan partion tehtäväksi. Kun ”syytä epäillä rikosta”-kynnys ylitetään ja esitutkinta voidaan aloittaa. Esitutkinnan aikana tehtyjä toimenpiteitä kutsutaan rikoksen selvittämiseksi. Syyteharkintaan saattaminen ei sinänsä ole osa rikostorjuntaa, vaan lopputulos esitutkinnan suorittamisesta, jonka seurauksena juttua tutkinut poliisi lähettää esitutkintapöytäkirjan syyttäjälle syyteharkintaa varten. Kolmas poliisitoiminnan osa-alue on lupahallintoon liittyvät asiat. Kaikki Suomen lupa-asiat eivät suinkaan kuulu poliisille, vaan niistä vastaavat toiset tahot. Poliisille kuuluu esimerkiksi ampuma-asekuvat ja passit. Lisäksi poliisin tehtäviin kuuluu erillisiä laissa määriteltyjä tehtäviä, esimerkiksi kadonneen etsintä. (Ranta-Eskola 2014, 21–24.)

2.3 Lapset ja poliisitoiminta Suomessa

2.3.1 Ankkuritoiminta

Lasten ja nuorten kohtaamiseen on poliisissa kehitelty omia toimintamalleja ja ryhmiä. Ankkuritoiminta on yksi näistä ja se keskittyy nuorten rikoskierteeseen puuttumiseen hyvissä ajoin (Enska, Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019–2023, 20). Ankkuritoiminta on moniammatillista toimintaa ja ankkuritiimiin kuuluu poliisin lisäksi ammattihenkilöitä sosiaali-, terveys ja nuorisotoimesta. Toiminnan tavoitteena on nuorten hyvinvoinnin parantaminen ja maan sisäisen turvallisuuden edistäminen, joka sisältää myös väkivaltaisen radikalisoitumisen ennaltaestämisen. Tavoite on laaja-

alainen ja tilanteissa voi olla hyvinkin erilaiset lähtökohdat, joten tavoitteisiin pääseminen edellyttää eri alojen yhteistyötä. (Ankkuritoiminnan käsikirja, 9.) Eri alojen ammattilaiset ovat alusta asti tekemisessä mukana, hyödyntäen ”yhden luukun periaatetta”. Tällä tavalla toimittaessa tarvittava apu saadaan kerralla yhdestä paikasta, eikä nuorelle synny sellaista kuvaa, että häntä vietäisiin viranomaiselta toiselle. Ankkuritoiminnan pääpaino on nuorella, mutta koko perhe on mukana tapaamisissa ja apua saavat kaikki. (Ankkuritoiminta nuorten tukena, poliisi). Yleensä ankkuritoiminta alkaa rikoksia tehneestä tai päihteitä käyttäneestä nuoresta, mutta jotkin ankkuritiimit hoitavat myös perhe- ja lähisuhdeväkivalta tapauksia, koska nämä saattavat aiheuttaa nuorten oireilua. (Enska, Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019–2023, 20.) Kuvasta 1. nähdään ankkuriprosessi, joka alkaa nuoresta heränneestä huolesta, otetaan yhteyttä ankkuriin, jonka jälkeen tapaamisia koko perheen ja ankkuritiimin kesken. Tarvittaessa tarjotaan vielä mahdollisuutta jatkotukeen. Ankkuritoiminta on levinnyt maanlaajuisesti jokaisen poliisilaitoksen alueelle (Enska, Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019–2023, 21) ja ankkurin toimintamallit ovat yhteiset jokaisessa ryhmässä. Näin moniammatillista ankkuritoimintaa on mahdollista suunnitella, toteuttaa, johtaa ja kehittää yhdenmukaisesti. Ja siten varmistaa nuorille ja perheille samanlainen oikeus ankkuritoiminnan tarjoamaan apuun koko Suomessa.

Kuva 1. Ankkuriprosessi (Ankkuritoiminnan käsikirja 2019, 23).

2.3.2 Lapsiryhmä ja lapsen haastattelu poliisissa

Valitettavasti jo nuoret lapsetkin voivat joutua rikoksen kohteeksi tai todistamaan rikosasiassa. Ihan pienten, alle neljävuotiaiden lasten kuuleminen on vain harvoin mahdollista, mutta sitä vanhempien lasten kuuleminen kyllä onnistuu (Rikosuhripäivystys, lapsi poliisin kuultavana). Rikosasiat, joissa asianosaisena on yksi tai useampi lapsi, käsittelee yleensä erikseen valikoitu lapsiryhmä. Näissä ryhmissä työskentelevät tutkijat ovat saaneet lisäkoulutusta lapsen kuulusteluun, jota kutsutaan myös lapsen haastatteluksi. Erityiskoulutusta edellyttää esitutkintalaki ja tämä koulutus kestää vuoden (Rikosuhripäivystys, lapsi poliisin kuultavana). Nuorten, yleensä alle kouluikäisten, lasten haastatteluja ei aina hoida poliisi. Poliisi keskustelee kuulemisesta syyttäjän kanssa ja kuuleminen voi tapahtua poliisin pyynnöstä yliopistollisten keskussairaaloiden yhteydessä toimivissa lasten ja

nuorten oikeuspsykiatrisissa tutkimusyksiköissä (Oikeusministeriö, Lapsi rikoksen uhrina, 9). Tässä tilanteessa kuulemisen hoitaa lasten haastatteluihin erikoistunut psykologi.

2.4 Alakouluikäisten lasten ajatusmaailman kehittyminen

Hiltusen 2020 tekemä työ keskittyi varhaislapsuuden loppuvaiheilla oleviin lapsiin, esikoululaisiin. Tämä opinnäytetyö keskittyy alakouluikäisiin, eli ikävuosiin 6–12, joita kutsutaan keskilapsuudeksi. Vaikka aivojen kehitys on voimakkainta varhaislapsuudessa, jatkuu se kuitenkin keskilapsuuteen. Kuuden ja kahdeksan ikävuoden välillä aivotoiminnan muutokset ovat yhteydessä kognitiivisten kykyjen kehittymiseen, erityisesti ajattelun ja toiminnanohjauksen välillä. Vaikka keskilapsuudessa aivojen rakenteessa ei tapahdu juuri muutosta, mutta tiedonkulku hermosoluissa nopeutuu mahdollistaen hermoverkkojen toiminnan tarkentumisen. Myös esimerkiksi aivojen eri osien yhteistoiminta paranee. Näiden toiminnallisten muutosten ajatellaan olevan yhteydessä lapsen ajattelun muuttamiseen. (Nurmi ym. 2014, 80–81.)

Siirryttäessä varhaislapsuudesta keskilapsuuteen lapset pystyvät irtautumaan ajattelussa välittömistä aistihavainnoista. Lapset pystyvät pitämään mielessään useita samaan tilanteeseen liittyviä piirteitä ja samalla todellisen maailman ilmiöt ja tapahtumat tulevat ennustettavammiksi. Ajatteluun tulee joustavuutta ja lapsi kykenee harkitsemaan erilaisia vaihtoehtoja ongelmanratkaisussa. Tämän kehitysvaiheen aikana kyky ymmärtää kolmiulotteista maailmaa sekä erilaisia malleja ja symboleja kehittyy nopeasti. (Nurmi ym. 89.) Tärkeä uusi ajattelutaito on myös toisen perspektiivin tai ihmisen roolin ottaminen. Tämä taito kehittyy hitaasti ja oikeastaan vasta keskilapsuuden loppuvaiheessa lapsi pystyy täysin näkemään tilanteen kolmannen henkilön näkökulmasta. (Nurmi ym. 90–91.) Samaan aikaan myös lapsen muisti kasvaa, sekä aiemmin kuvatun hermosolun nopeutumisen ansiosta että yksinkertaisesti elämäkokemuksen myötä: uutta tietoa on helpompi käsitellä ja muistaa kun muistissa on valmiiksi aiheeseen liittyviä kiinnekohtia (Nurmi ym. 92–93).

Keskilapsuudessa keskeisenä kehitystehtävänä on oppiminen, jossa lapsi rakentaa omat käsityksensä ja tietonsa omien kokemustensa ja tulkintojensa varaan. Lapsi tarvitsee vielä konkreettisia kiinnekohtia ymmärtääkseen käsitteitä ja siksi abstraktit käsitteet ovat haastavia. (Nurmi ym. 95.) Tästä voidaan tehdä oletus, että nuoremmille lapsille on haastavampaa muistaa poliisin toimenkuvasta sellaisia osa-alueita, joihin heillä ei ole konkreettista omaa kokemusta. Näin ollen vanhemmillä oppilailta kuva poliisista on todennäköisesti laajempi. Heidän on jo helpompi muistaa abstraktimpia käsitteitä ja sellaisia osa-alueita poliisin työstä, joihin heillä ei välttämättä ole suoraa omaa kokemusta, mutta luonnollisesti myös kokemusten määrä kasvaa iän myötä. Lapset ovat myös alttiita läheisten aikuisten ajatuksille, ja koska keskilapsuudessa kokonaiskuvan ymmärtäminen on vielä haastavaa, voi lapsi tahtomattaankin samaistua aikuisen mielipiteisiin vaikei osaisi perustella sitä.

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

3.1 Tutkimusjoukon valinta

Tutkimuksen kohteeksi valittiin alakouluikäiset lapset loogisena jatkumona aikaisemman työn perään (Hiltunen, 2020). Alakoulu pitää sisällään vuosiluokat 1–6, jonka katsottiin jo antavan riittävän laajan kohderyhmän peruskoulun sijaan, jolloin myös luokat 7–9 olisivat olleet mukana tutkimuksessa. Yläkouluikäiset eroavat selkeästi ryhmänä alakouluikäisistä, minkä vuoksi heidän ajatuksiin olisi hyödyllisempää tutkia omana tutkimuksenaan.

Tutkimus suoritettiin yhden alakoulun oppilaille. Tutkimukseen vastanneiden lasten anonyymiyden säilyttämiseksi ei tässä opinnäytetyössä mainita myöskään kyseisen koulun nimeä tai tarkkaa oppilasmäärää. Koulu sijaitsee Turussa ja koulussa on useita satoja oppilaita. Koulun oppilasrakenne vastaa tavallista Suomen väkirakennetta maahanmuuttajien, muun kielisten ja eri kulttuurien suhteen.

3.2 Tutkimusmenetelmän valinta

Tutkimusmenetelmän valinnassa oli mukana kaksi vaihtoehtoa: haastattelututkimus ja kyselytutkimus. Molemmat menetelmät ovat melko samanlaisia. Haastattelututkimuksessa tutkimuksen laatija on suorassa ihmiskontaktissa vastaajan kanssa ja tilanne on henkilökohtaisempi kuin kyselytutkimus, jossa vastaaminen tapahtuu suoraan tutkimuksen laatijan valmistamalle kyselylomakkeelle (Vehkalahti 2014, 11). Hiltusen (2020) työ tehtiin kvalitatiivisena, eli laadullisena, haastattelututkimuksena, jolloin Hiltunen pystyi keskittymään paremmin jokaiseen vastaukseen yksilönä. Tämä työ tehdään kvantitatiivisena, eli määrällisenä, kyselytutkimuksena. Tähän lopputulokseen päädyttiin laajemmasta tutkimuskohteesta ja koronarajoitteista johtuen. Tarkoitus on määrällisellä tutkimuksella saada parempi yleiskäsitys alakouluikäisten lasten ymmärryksestä poliisin työstä tilastoja hyödyntäen. Tilastoista voi tuki tarkastella myös yksittäisiä tuloksia. (Vehkalahti 2014, 13.)

3.3 Tutkimuskysymykset

Koska tämä opinnäytetyö on jatkotutkimus Hiltusen (2020) tekemälle opinnäytetyölle, käytetään tutkimuksessa samoja kolmea kysymystä, kuin mitä aiemmassa työssä on käytetty. Tämä menetely mahdollistaa tutkimusten tulosten keskinäisen vertailun.

Nämä kysymykset olivat: 1. Millaisia kokemuksia esikouluikäisillä lapsilla on poliisista? 2. Millaista poliisin työ on esikouluikäisten lasten mielestä? 3. Mitä ominaisuuksia poliisilta vaaditaan esikouluikäisten lasten mielestä? (Hiltunen 2020, 7.)

Koska tämä tutkimus suoritetaan fyysisen haastattelun sijasta etänä kyselylomakkeella, kysymyksiin kaksi ja kolme on lisätty ymmärtämistä helpottavat jatkokysymykset.

Tutkimukseen on lisätty myös kaksi uutta monivalintakysymystä, joiden avulla tutkitaan, mitä kautta tutkimuksen kohteena olevat alakouluikäiset lapset ovat saaneet käsityksensä poliisista. Monivalintakysymysten vaihtoehtoiksi valittiin: Nähnyt itse, Kaveri kertonut, Vanhemmat kertoneet, Joku muu sukulainen / Tuttu kertonut, Televisiosta, Radiosta, Sosiaalisesta mediasta (Facebook, Instagram, yms.)

Lopulliset kysymykset ovat muodossa:

1. Millaisia kokemuksia sinulla on poliisista?
2. Millaista poliisin työ on mielestäsi? Mitä eri työtehtäviä poliisi tekee?
3. Mitä ominaisuuksia mielestäsi poliisilta vaaditaan? Millainen poliisin täytyy olla?
4. Mistä olet kuullut tai oppinut kysymykseen 2. vastaamistasi asioista? Voit valita useamman vastauksen.
5. Mistä olet kuullut tai oppinut kysymykseen 3. vastaamistasi asioista? Voit valita useamman vastauksen.

Kysymykset on aseteltu avoimiksi, jotta lapsen vastauksiin ei vaikutettaisi millään tavalla ja vastaukset ovat siten todellisempi kuvaus vastaajan tietämyksestä. Monivalintakysymyksissä ei saada tietää vastaajan autenttista näkemystä, kun nähtävissä olevat vastausvaihtoehdot voivat vaikuttaa vastaajaan. Avoimissa kysymyksissä ongelmana kuitenkin on vastausten suppeus, sillä monet eivät jaksa miettiä vastauksiaan perusteellisesti.

3.4 Käytännön toteutus

Tutkimuskohteeksi ajateltua koulua lähestyttiin rehtorin kautta. Rehtorin kanssa sovittiin yhteisymmärryksessä, että verkkokyselyyn vastaaminen on paras tapa tutkimuksen suorittamiselle näin isolle joukolle varsinkin koronarajoitusten aikana. Kysymykset on luotu Microsoft Forms:iin, josta ne on jaettu koulun henkilökunnan kautta oppilaille sähköisesti. Jokaiselle luokka-asteelle tehtiin oma kyselylomake, jolla eliminointiin mahdollisuus siihen, että lapsi merkkaisi siihen väärän luokan. Kaikki kyselylomakkeet lähetettiin koulun rehtorille, joka vastasi niiden jakamisesta kunkin luokan opettajalle ja edelleen oppilaille. Ensimmäisen luokan kyselylomake on esitelty liitteessä 1. Kaikki kyselylomakkeet olivat täysin identtisiä luokka-astetta tarkoittavaa numeroa lukuun ottamatta.

Vastaaminen kysymyksiin tapahtui pääasiassa kotona itsenäisesti. Vanhemmilla oli lupa avustaa vastausten kirjoittamisessa, mutta tarkoituksena että silloinkin lapsi itse keksisi kaikki vastaukset. Näin on mahdollista, että oppilaat saivat ajatuksia vanhemmilta tai jopa toisilta oppilailta, mutta riskin katsottiin olevan riittävän pieni suhteessa siihen, että näin saatiin paljon suurempi otanta, kuin henkilökohtaisilla haastatteluilla olisi ollut mahdollista.

Oppilaille annettiin noin kaksi viikkoa vastausaikaa, jonka jälkeen neljältä luokka-asteelta oli tullut hyvä määrä vastauksia. Kouluun oltiin uudestaan yhteydessä siinä toiveessa, että kahdelta viimeiseltäkin luokka-asteelta saataisiin enemmän vastauksia, jotta tuloksia voitaisiin vertailla kaikilta alakoulun luokka-asteilta. Tuloksia saatiin lisää ja yhteensä kyselyyn vastasi lähes kaksisataa oppilasta ja vastausprosentti oli noin kolmekymmentä.

4 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimuksen kohteena olevien oppilaiden vastaukset kerättiin Microsoft Forms:ista Excelliin, jonka avulla vastauksista tehtiin pylväsdiagrammeja. Pylväsdiagrammi valikoitui vastauksien esitystavaksi, koska se on selkeä, helppolukuinen ja yhteen pylväsdiagrammiin sai eri luokkien vastaukset vierekkäin helpottamaan tulosten vertailua luokkien välillä.

Koska luokilla ei ole samaa määrää oppilaita ja tutkimukseen vastaaminen oli vapaaehtoista, tuli eri luokilta vaihteleva määrä vastauksia. Tästä syystä pylväsdiagrammien (kuviot 1–10) vasemmalla puolella oleva luku ei tarkoita vastauksien määrää, vaan sitä kuinka monta prosenttia sen luokka-asteen kaikista tutkimukseen osallistuneista oppilaista vastasi kyseisen kohdan. Näin eri luokka-asteiden vastauksia on mahdollista verrata keskenään vastauksien määrän vaihtelusta huolimatta.

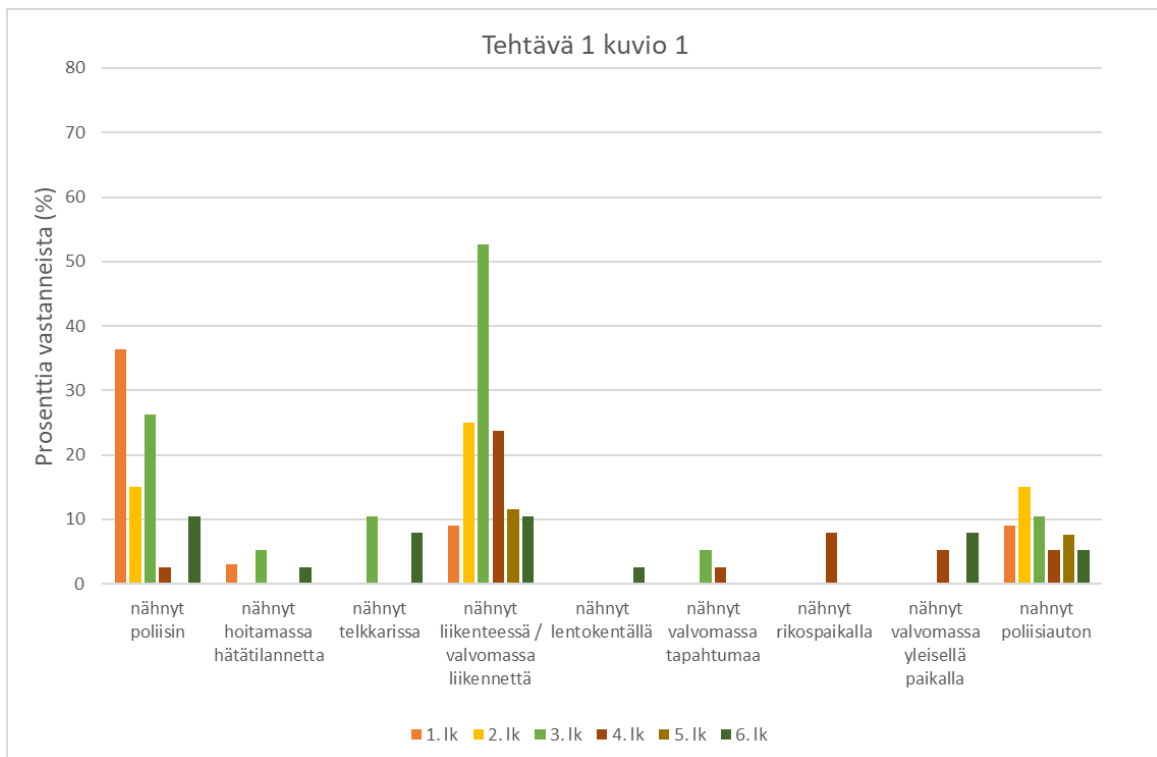
”Prosenttia vastanneista”- akselin asteikot vaihtelevat kysymysten välillä. Ensimmäisessä kysymyksessä asteikko täytyi piirtää 80 %:iin asti, kun taas toisessa kysymyksessä asteikko päättyi jo 50 %:in kohdalla. Jokainen samaan kysymykseen kuuluva pylväsdiagrammi näyttää aina saman asteikon. Tämä mahdollistaa kaikkien pylväsdiagrammien säilymisen mahdollisimman selkeinä ja vertailukelpoisina keskenään saman tehtävän sisällä. Tästä johtuen kuvioiden pylväiden korkeutta ei kuitenkaan voida suoraan verrata keskenään eri tehtävien välillä.

Kysymysten 1–3 vastaukset piti jakaa kahteen tai kolmeen pylväsdiagrammiin, jotta ne pysyivät helppolukuisina. Samat kysymykset olivat avoimia kysymyksiä ja oppilaiden vastausten taso vaihteli samankin luokan sisällä paljon. Tästä syystä kaikkia eri termejä, joita oppilaat vastauksissaan käyttivät, ei ole merkitty omaksi vastauskohdaksi, vaan synonyymejä on yhdistelty.

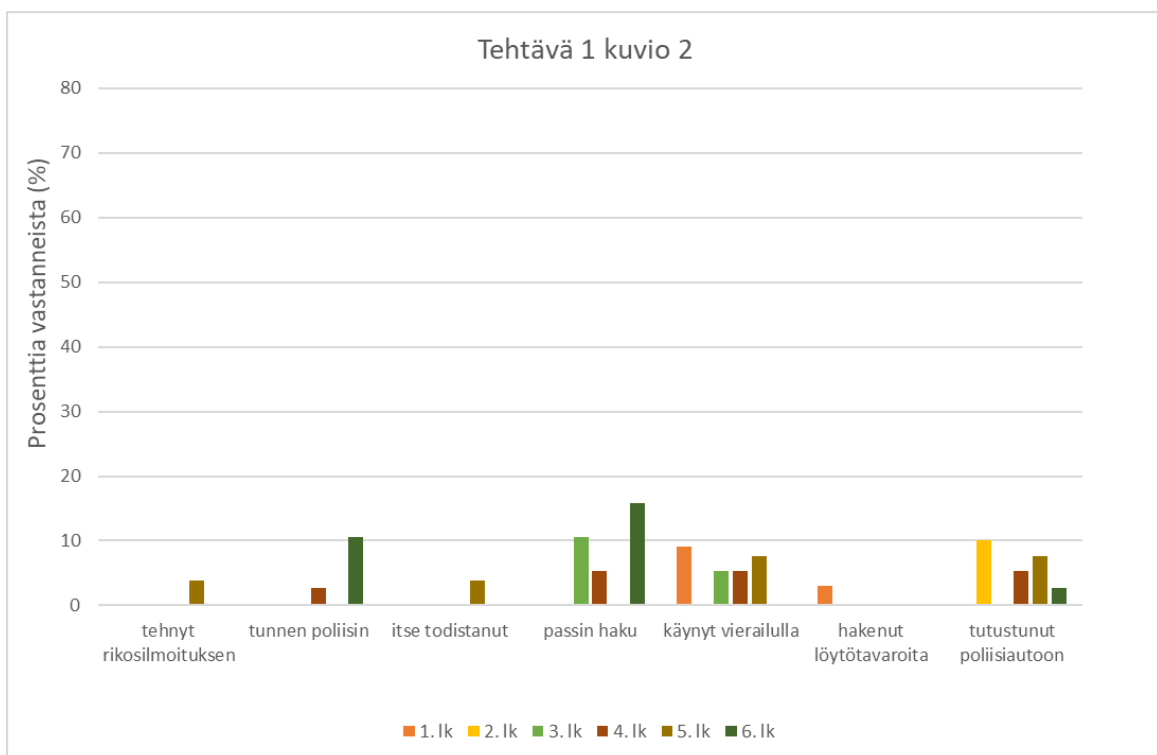
4.1 Kokemukset poliisista

Ensimmäiseen kysymykseen tuli vähemmän vastauksia kuin toiseen tai kolmanteen kysymykseen. Tämä johtuu siitä, että vastauksia ”en tiedä” ja ”ei mitään” tuli enemmän kuin muihin tehtäviin. Vastattaessa ”en tiedä” tai ”ei mitään”, on tämä oppilaan ainoa vastaus kyseiseen kohtaan, kun taas vastattaessa mitä tahansa muuta, vastauksia on yleensä tullut useampi per kysymys. Tutkimukseen vastanneista 5. luokkalaisista yli 70 % vastasi ensimmäiseen kysymykseen ”ei mitään”. Tämä on tutkimuksen suurin yksittäinen tulos.

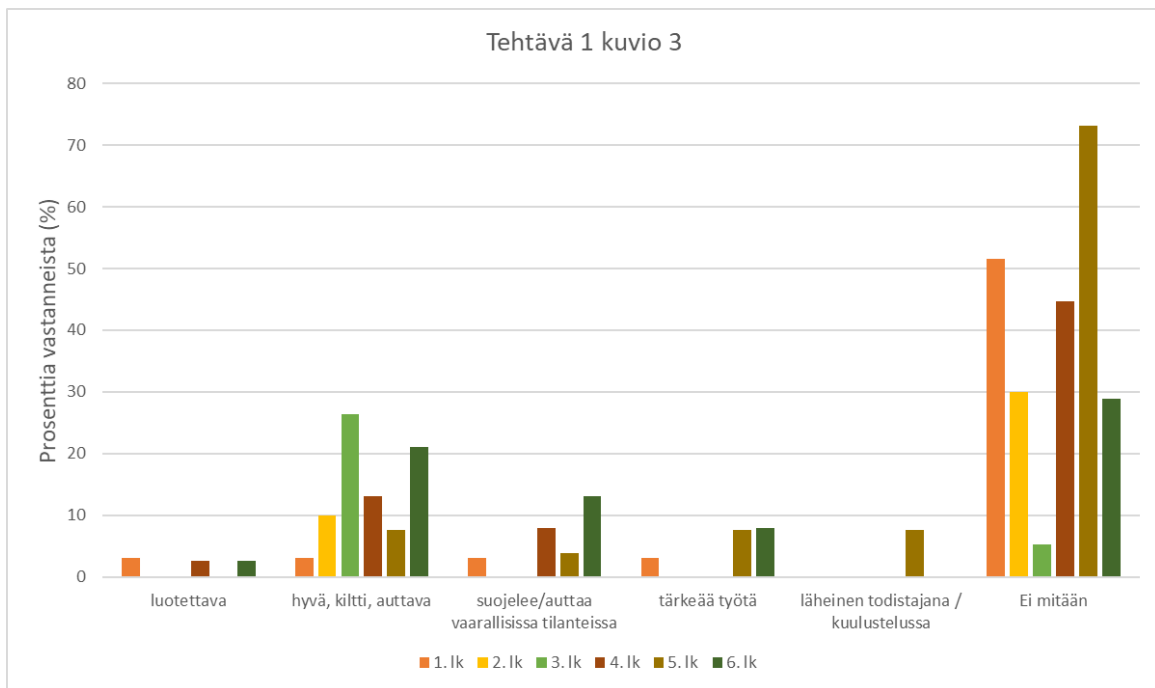
Ensimmäiseen kysymykseen (kuviot 1–3) yleisimmät vastaukset ovat: ”Nähty poliisin”, ”Nähty liikenteessä tai valvomassa liikennettä”, ”nähty / tutustunut poliisiautoon”, ”ei mitään” sekä abstrakti ”hyvä, kiltti, auttava”.

Kuvio 1. Ensimmäisen kysymyksen vastaukset, joissa nähty poliisin. (1/3)

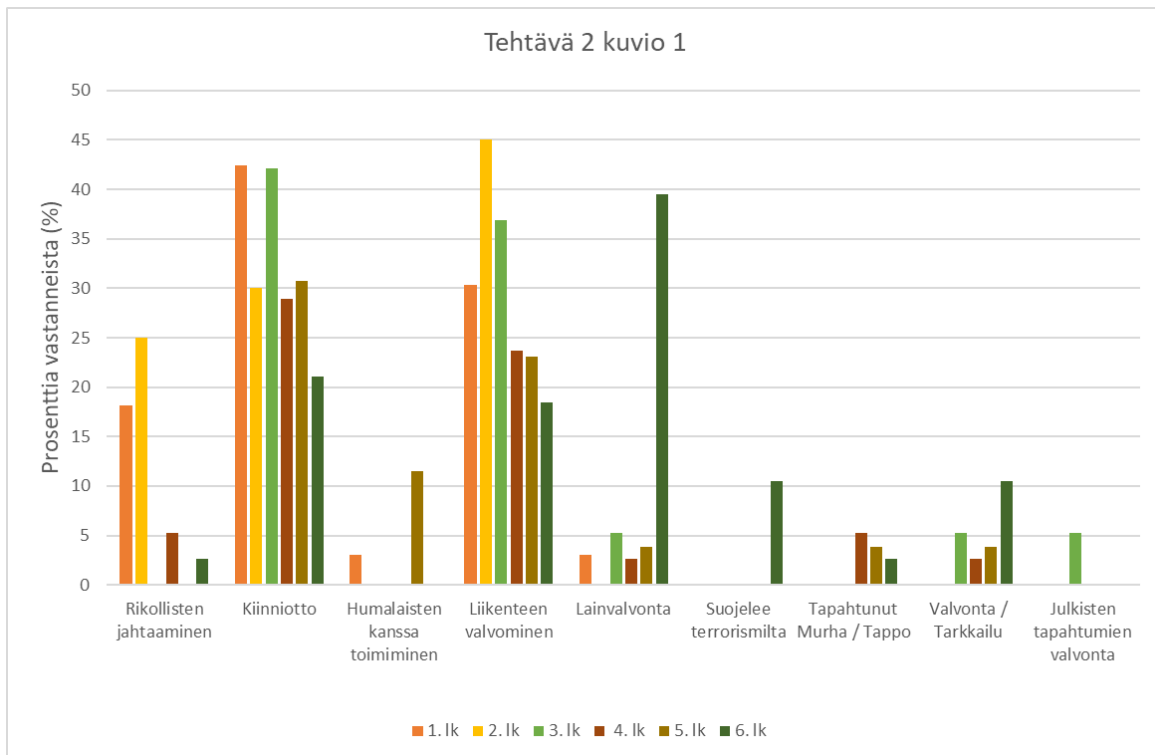
Kuvio 2. Ensimmäisen kysymyksen vastaukset, joissa ollut itse tekemisissä poliisin kanssa. (2/3)

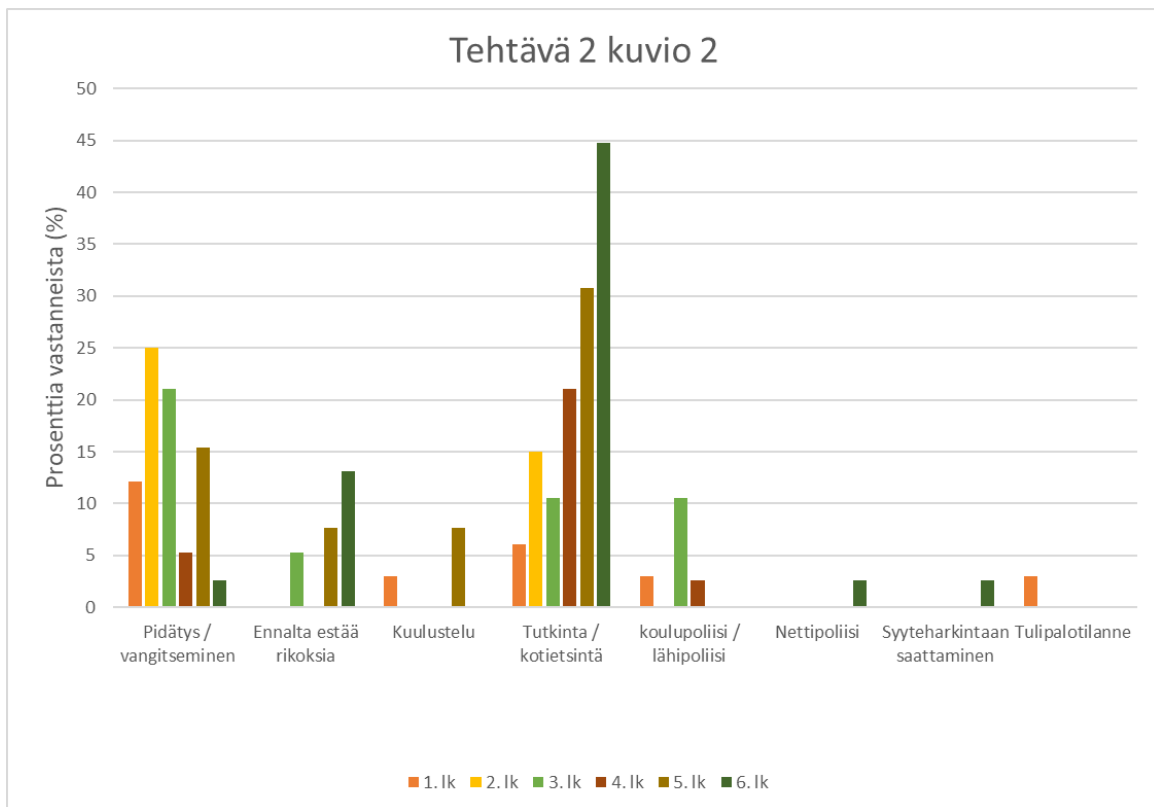
Kuvio 3. Ensimmäisen kysymyksen muut vastaukset. (3/3)

4.2 Poliisin työtehtävät

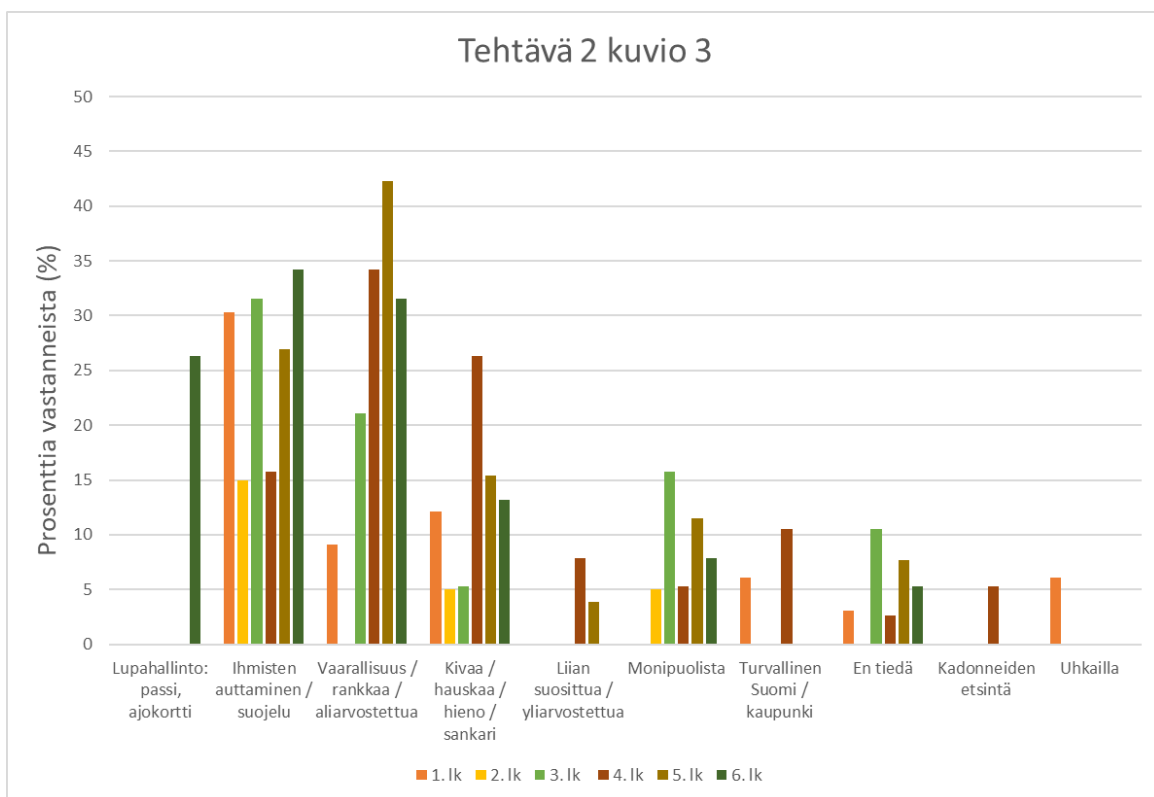
Toiseen kysymykseen tuli eniten vastauksia kaikista kysymyksistä. Yleisimpiä vastauksia (kuviot 4–6) ovat ”kiinniotto”, ”ihmisten auttaminen / suojeleminen”, ”vaarallisuus / rankkaa / aliarvostettua”, ”liikenteen valvominen” sekä ”tutkinta / kotietsintä”.

Kuvio 4. Toisen kysymyksen valvonta- ja hälytystoimintaan liittyvät vastaukset. (1/3)

Kuvio 5. Toisen kysymyksen rikostorjuntaan liittyvät vastaukset. (2/3)

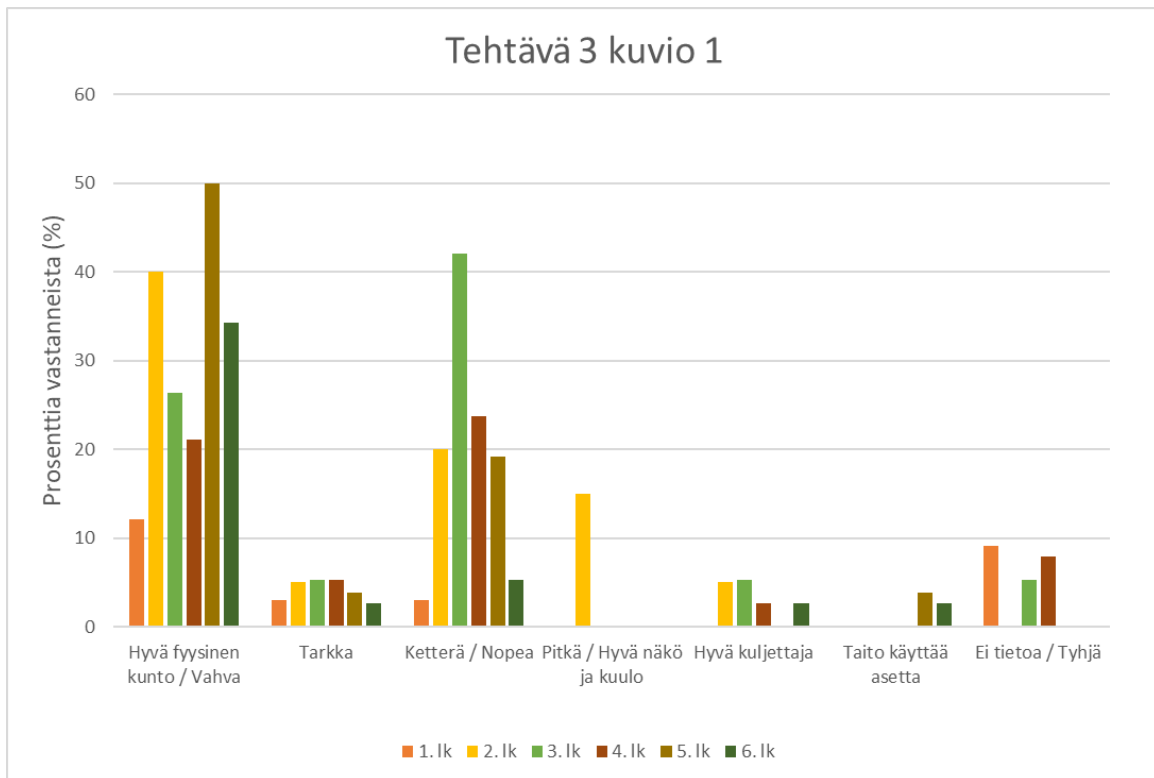

Kuvio 6. Toisen kysymyksen muut vastaukset. (3/3)

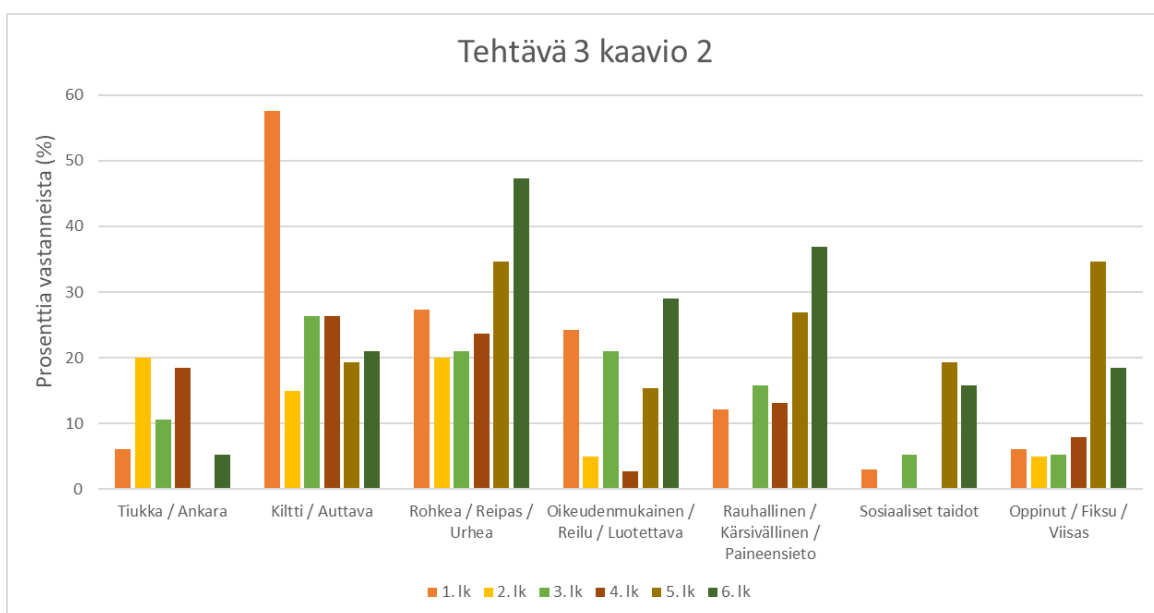
4.3 Vaatimukset poliisilta

Kolmannessa kysymyksessä vastaukset painottuivat selvästi psyykkisten ominaisuuksien kuvailuun. Tästä syystä kuviossa 8. on tasaisen korkeita pylväitä. Fyysisiä ominaisuuksia kuvaillaessa vastaus oli usein vain ”hyväkuntoinen” tai ”nopea”, joka näkyy kuvion 7. pylväissä.

Yleisimpiä vastauksia (kuviot 7–8) ovat ”hyvä fyysinen kunto / vahva”, ”ketterä / nopea”, ”kiltti / auttava” sekä ”rohkea / reipas / urhea”.

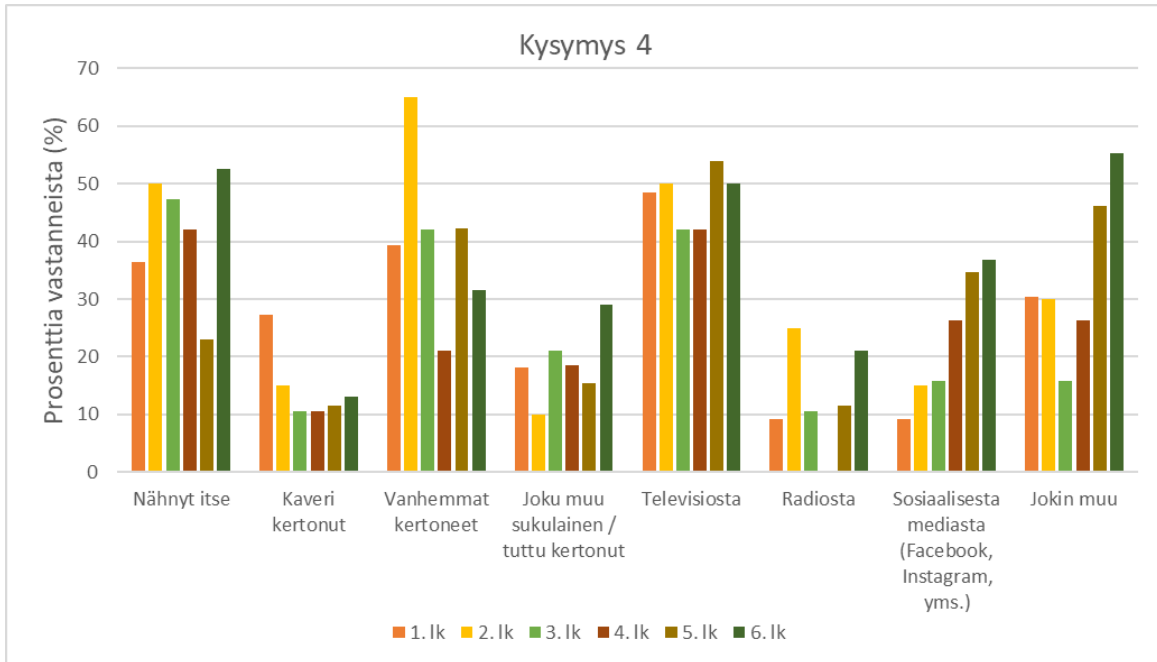
Kuvio 7. Kolmannen kysymyksen vastaukset, joissa fyysinen ominaisuus. (1/2)

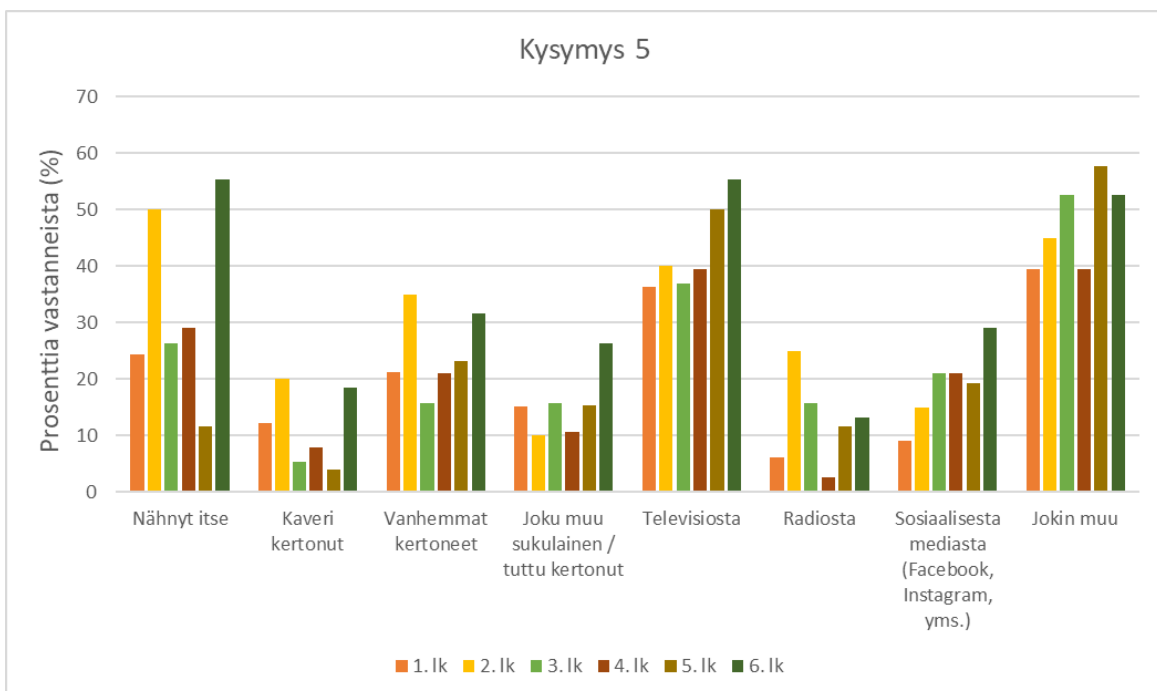
Kuvio 8. Kolmannen kysymyksen vastaukset, joissa psyykinen ominaisuus. (2/2)

4.4 Monivalintakysymykset

Monivalintakysymyksiin vastauksia on tullut tasaisesti kaikkiin vastausvaihtoehtoihin. Monivalintakysymyksiin on helpompi vastata ja useampi vastaus oli sallittu, jonka seurauksena vastauksia on selkeästi enemmän kuin avoimissa kysymyksissä. Yleisimmät vastaukset neljännessä ja viidennessä kysymyksessä ovat olleet ”televisiosta”, ”nähty itse”, ”jokin muu” ja ”vanhemmat kertoneet”. Näistä viimeinen painottuu enemmän neljänteen kysymykseen.

Kuvio 9. Mistä olet kuullut tai oppinut kysymykseen 2. vastaamistasi asioista? Voit valita useamman vastauksen.

Kuvio 10. Mistä olet kuullut tai oppinut kysymykseen 3. vastaamistasi asioista? Voit valita useamman vastauksen.

5 TULOSTEN TARKASTELUA

Tehtävästä 1. voidaan päätellä, että vastaajan ymmärrys kysymyksestä muuttuu, kun mennään luokka-asteissa ylöspäin. Miksi vanhemmat lapset vastaavat useammin ”ei mitään kokemuksia poliisista”, kun on vielä paljon todennäköisempää, että he ovat ainakin jossain tilanteessa nähneet poliisin. Ehkä ylemmät luokka-asteet ymmärtävät ”kokemuksen” konkreettisempänä asiana kuin alemmat ja siksi eivät vastaa, että ovat esimerkiksi joskus nähneet poliisin (kuvio 1).

Lapsien haastattelu kasvotusten, kuten Hiltunen (2020) teki työssään, olisi näin voinut johtaa erilaisiin tuloksiin ja ”ei mitään” vastauksia olisi varmasti tullut vähemmän. Toisaalta tämä voitaisiin jo laskea tietyllä tapaa lapsen johdatteluksi, kun ei voida olla enää varmoja siitä, keksikö lapsi itse vastauksen vai ei.

Toinen haaste avoimien kysymyksien kanssa on vastaajien käyttämä laaja termistö. Tätä pyrittiin helpottamaan yhdistelemällä synonyymejä samaksi kohdaksi, jotta diagrammit saatiin mahdollisimman helppolukuisiksi. Kuitenkin ilman fyysistä kommunikointia vastaajien kanssa on mahdotonta tietää, tarkoittivatko kaikki vastaajat samalla termillä samaa asiaa. Esimerkiksi toisessa tehtävässä käytetyillä termeillä ”rikollisten jahtaaminen” ja ”kiinniotto” (kuvio 4) voi kaksi eri vastaajaa puhua samasta asiasta, rikollisen perässä juoksemisesta. ”Kiinniotto” voi myös olla lähellä ”pidättämistä / vangitsemista”, joista käytettiin myös termiä ”heittää tyrmään”. Tehtävässä kolme tuli myös vastauksia ”jämäkkä”, jolla vastaaja on voinut tarkoittaa tiukkaa ja päättäväistä poliisia tai kuvailla fyysistä kuntoa, mikä olisi ollut mahdotonta erottaa diagrammista ja siksi liitettiin aina toiseen vastaukseen riippuen vastaajan loppuvastauksesta: ”Sellainen iso ja jämäkkä” liitettiin vastaukseen ”hyvä fyysinen kunto / vahva” (kuvio 7).

Siirryttäessä luokka-asteita ylöspäin vastausten määrä kasvaa ja sanasto laajenee. Tehtävässä yksi tämä on havaittavissa, kun alemmat luokka-asteet ovat vastanneet useasti ”nähty poliisin” ja ylemmät ovat antaneet tarkempia kuvauksia, kuten valvomassa tapahtumaa, rikospaikalla tai valvomassa yleisellä paikalla (kuvio 1). Nämä kaikki sisältyvät laajempaan käsitteeseen ”nähty poliisin”.

Käsitteet ”lainvalvonta”, ”valvonta / tarkkailu” ja ”tutkinta / kotietsintä” (kuviot 4 ja 5) sekä ominaisuuudet ”rauhallinen / kärsivällinen / paineensieto” ja ”oppinut / fiksu / viisas” (kuvio 8) kasvavat selkeästi luokka-asteiden kasvaessa. Kuudesluokkalaisilla on lisäksi mainittuna muutama vaikeampi termi, kuten ”suojelee terrorismilta”, ”Lupahallinto: passi, ajokortti”, ”Nettipoliisi” ja ”Syyteharkintaan saattaminen” (kuviot 4–6). Viides- ja kuudesluokkalaiset ovat myös ainoita, jotka mainitsevat aseiden käytön (kuvio 7). Nettipoliisin tuntemattomuus alakouluikäisten keskuudessa ihmetytti, sillä sen toiminta on kohdistettu nimenomaan lapsiin ja nuoriin. Kuitenkin nettipoliisin mainitsi vain kuudesluokkalaiset. Koulu-, ja lähipoliisi olivat taas paremmin alempien luokka-asteiden muistissa (kuvio 5).

Lisäksi vastaukset ”vaarallisuus / rankkaa / aliarvostettua” (kuvio 6) lisäänty tasaisesti iän kasvaessa, mikä viittaa siihen, että poliisin ammattia arvostus kasvaa tiedon kasvaessa. Vastapainona kuitenkin vastaus ”liian suosittua / yliarvostettua” (kuvio 6) lisääntyy myös iän kasvaessa. Negatiivisväyhteisten vastausten lisääntyminen on odotettavaa, ja on oikeastaan yllättävää, ettei sen kaltaisia vastauksia ollut enempää. Joskin on hyvin mahdollista, että Poliisin nimen alla tehtyyn tutkimukseen voi olla suurempi kynnys antaa negatiivisia vastauksia.

Toisen kysymyksen vastaukset painoutuivat eniten valvonta ja hälytystoimintaan (kuvio 4). Vastauksissa eriteltiin vain muutamia yksittäisiä rikoksia: ”terrorismi”, ”tappo” ja ”murha”. Myös omaisuusrikoksia käsiteltiin vastauksissa siten, että osa ”rikollisten jahtaaminen” tai ”kiinniotto”-vastauksista olivat muodossa ”rosvojen jahtaaminen” tai ”varkaiden kiinniotto” (kuvio 4). Rikostorjuntasektorin toimista ei vastattu yhtä monipuolisesti. ”Tutkinta / kotietsintä”-vastausta saatiin paljon, mutta kuuleminen, joka on tärkeä osa tutkintaa, jäi vähälle huomiolle (kuvio 5). Lupa-asioista mainitsivat vain kuudesluokkalaiset ja ainoat mainitut asiakirjat olivat passi ja ajokortti (kuvio 6). On selvää, että yleisimmät ja näkyvimmat tehtävät katukuvassa tai mediassa ovat jääneet parhaiten lasten mieleen, mutta vastauksia tuli kaikista poliisitoiminnan eri osa-alueista. Myös erikseen laissa säädeltävistä tehtävistä mainittiin kadonneen etsintä (kuvio 6).

Kolmannesta kysymyksestä on mielenkiintoista tutkia, millaisia vastaukset ovat suhteessa siihen, mitä esimerkiksi poliisiammattikorkeakoulun pääsykokeissa mitataan ja mitä ominaisuuksia vaaditaan poliisilta myös työelämässä. Harva on osannut sanoa, että poliisin tulee olla hyvä kuljettaja (kuvio 7), vaikka hälytysajo on yksi poliisin vaativimmista ja eniten huomiota herättävistä työtehtävistä kovan äänen ja vilkkuvien valojen ansiosta. Lisäksi ajoradan läpäisy on osana jokaisen poliisin peruskoulutusta. Vielä harvempi oli maininnut aseiden käytön (kuvio 7), joka on kuitenkin poliisin tärkeä äärimmäinen työväline, jonka käyttötaitoa testataan poliisilta vuosittain, toisin kuin ajotaitoa. Kirjoitustaitoa ketään vastanneista ei maininnut. Rikosilmoitukset ja esitutkintapöytäkirjat ovat siis vielä varmasti alakouluikäisille lapsille vieraita käsitteitä. Muuten vastauksista löytyi kaikkia poliisilta vaadittuja piirteitä: hyvää fyysistä kuntoa ja oikeanlaisia psykologisia ominaisuuksia (kuviot 7 ja 8). Muutama kakkosluokkalainen oli vielä vastannut, että poliisin tulisi olla pitkä (kuvio 7). Tätä ei olla enää poliisilta vaadittu, mutta aiemmin Suomen poliisilla on ollut pituusvaatimus.

Monivalintakysymyksissä hieman yllätti sosiaalisen median vähäisyys suhteessa siihen, kuinka paljon sen kerrotaan vaikuttavan nykyajan nuorten mielipiteisiin. Sosiaalisen median vastaamisprosentti kyllä kasvoi siirryttäessä luokka-asteita ylöspäin ja se todennäköisesti olisi vielä korkeampi yläkouluikäisille lapsille tehdyssä tutkimuksessa. On myös mahdollista, että alakouluikäinen ei vielä aktiivisesti etsi tai seuraa poliisia sosiaalisessa mediassa ja siksi oppii poliisista enemmän esimerkiksi televisiosta. ”Jokin muu”-vastausta annettiin paljon, joten vastausvaihtoehtoja olisi pitänyt

mieltä vielä enemmän. Olisi ollut hyvä antaa vaihtoehtoiksi vielä ”opettaja kertonut” ja ”poliisi kertonut”, joilla olisi voitu kartoittaa kouluissa annetun opetuksen vaikutusta lapsen poliisitietämykseen. (kuviot 9 ja 10).

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

On hyvä kyseenalaistaa tulosten laatu ja luotettavuus. Tällaiseen tutkimukseen otannan koko oli sopiva, sillä avoimista kysymyksistä saatiin kohtalaisesti aineistoa mutta suuremmalla otannalla vastausten läpikäyminen olisi ollut hyvin työlästä. Haastattelujen toteuttaminen näin suurelle määrälle olisi ollut haastavaa. Monivalintakysymyksillä tutkimuksen olisi helposti pystynyt toteuttamaan vielä paljon suuremmalle joukolle, mutta monivalintakysymyksissä on aina paljon suurempi riski vaikuttaa vastauksiin kuin avoimissa kysymyksissä. Koulu itsessään vaikuttaa hyvältä tutkimuskohteelta, koska sen oppilasrakenne vastaa hyvin Suomen väkirakennetta.

Tulosten luotettavuus on kuitenkin hiukan epävarma, koska millään ei voida varmistaa sitä, että lapset ovat oikeasti vastanneet kysymyksiin itsenäisesti. Aikuisen avustaessa tai kaverin kanssa yhdessä tehdessä vastaukset voivat herkästi vääristyä. On myös epävarmaa millaisissa tilanteissa oppilaat ovat kyselyyn vastanneet. Pääasiassa ajatus oli, että oppilaat vastaisivat kyselyyn kotonaan, mikä johtaisi helposti siihen, että kaikki eivät jaksaisi vastata huolella ja käyttää kyselyyn aikaa. Mahdollista kuitenkin on, että jokin luokka olisi vastannut kyselyyn koulussa, jolloin vastaukset voivat olla paljon harkitumpia. Vastauksista voi myös huomata, että ensimmäinen ja kolmas kysymys ovat olleet useammalla tavalla ymmärrettävissä, abstraktit vastaan konkreettiset ominaisuudet. Tästä voi olla useampaa mieltä onko se hyvä vai huono asia. Tarkemmin rajatut kysymykset olisivat jälleen osaltaan rajoittaneet vastuksia, kun nyt jokainen on vastannut sen perusteella, miten ovat kysymyksen ymmärtäneet.

Kaiken kaikkiaan tutkimusta voidaan käyttää suuntaa antavana apuna siihen, millaisia kokemuksia alakouluikäisillä lapsilla on poliisista, ja ehkä heidän keskuudessaan olisi hyvä painottaa asioita, joita moni ei ole vastannut, mutta joita tämän ikäisten lasten olisi hyvä tietää. Jatkotutkimusta kuitenkin vaaditaan pidemmälle vedettyihin johtopäätöksiin.

Lapsilla käsitys poliisin työstä voisi olla kattavampikin. On hyvin mahdollista, että moni ei ole jaksanut mieltä pidemmälle vastauksiaan keksittyään jo jotain, sillä liikenteen valvonnan ja rikollisten jahtaamisen lisäksi monia tärkeitä työtehtäviä ei ole montaakaan kertaa muistettu. Esimerkiksi lupahallinnon asioita, tapahtumien valvontaa ja kadonneiden etsintää ei ole kuin muutama muistanut. Rikostutkinta ja siihen kuuluvat toimenpiteet, kuten etsinnät ja kuulustelu olivat myös harvoin mainittu, varsinkin alemmilla luokka-asteilla (kuvio 5). Tähän saattaa ainakin osin vaikuttaa se, että tämän ikäiset lapset harvemmin näkevät tutkintatoimia tai eivät osaa liittää sitä poliisiin, sillä tutkijat ovat usein siviilivaatetuksessa ja poliisille ominainen näkyvä tunniste, miekkaleijonilla varustettu tummansininen haalari, puuttuu.

Ylemmät luokka-asteet osasivat jo tutkinnan käsitteen paremmin ja tässä vastauksessa on koko tutkimuksen selvin kasvukäyrä siirryttäessä luokka-asteita ylöspäin. Ylemmät luokka-asteet alkavat selvästi tietää paremmin vaikeampia termejä, esimerkiksi lupahallinnosta, passin tai ajokortin hakeemisesta tiesi yli 25 % kuudesluokkalaisista, eikä kukaan nuoremmista (kuvio 6). Samoin lainvalvonta käsitteenä oli mainittu lähes joka luokka-asteella ensimmäisestä viidenteen, mutta vain maksimissaan 5 % vastanneista, kun kuudesluokkalaisilla tämä luku oli lähes 40 % (kuvio 4). Tämä tulos tulisi mielestäni ottaa huomioon poliisin koulukäyntejä suunnitellessa. Kannattaisiko näitä asioita kertoa jo nuoremmillekin oppilaille ja, jos niin jo tehdään, niin olisiko vielä parempi keskittyä olennaisempiin asioihin, jos vaikeammat asiat ja termit eivät vielä jää hyvin muistiin?

Tutkimukseen tuli paljon positiivisia vastauksia poliisista. Mikäli negatiivisia asioita olisi ilmennyt enemmän tietystä luokka-asteesta alkaen, olisi poliisin tekemiä koulukäyntejä voitu tehostaa ennen kyseistä luokka-astetta. Kuitenkin ainoastaan kolmas-, ja neljäsluokkalaiset olivat maininneet poliisin työn olevan ”liian suosittua / yliarvostettua” ja näidenkin vastausten määrät jäivät alle 10 %:iin. Lisäksi muutaman ykkösluokkalaisen mukaan poliisin työtä on ”uhkailla” (kuvio 6). Mielestäni tästä määrästä negatiivisia vastauksia ei voida vielä tehdä johtopäätöksiä. Tämän tutkimuksen mukaan alakouluikäisten lasten käsitys poliisista on siis erittäin positiivinen. Toki, kuten aiemmin jo mainittiin, voidaan vielä arvioida sitä, uskaltaako tämän ikäinen lapsi kirjoittaa negatiivisia asioita poliisista poliisin tekemään tutkimukseen.

Monivalintakysymysten vastaukset olivat melko samanlaiset molemmissa kysymyksissä. ”Itse nähnyt”, ”vanhemmat kertoneet”, ”televisio” ja ”jokin muu” vaihtoehdot olivat saaneet eniten vastauksia, kun taas ”kaveri kertonut”, ”muu tuttu” ja ”radio” olivat vähiten suosittu vaihtoehdot. Sosiaalinen media oli myös saanut osakseen hyvän määrän vastauksia (kuviot 9 ja 10). Yhä nuoremmat lapset käyttävät sosiaalista mediaa ja saavat sieltä vaikutteita, joten on hyvä huomioida myös näitä nuoria käyttäjiä ja antaa heille positiivisia vaikutteita ja tietoa. Tutkimuksen mukaan ”koulupoliisi” ja ”nettipoliisi” olivat kuitenkin vielä lapsille tuntemattomia (kuvio 5). Tähän olisi mielestäni hyvä puuttua ja opettaa internetin ja sosiaalisen median vaaroista enemmän vielä nuoremmillekin lapsille. Poliisin tulee vahvistaa ihmisten turvallisuuden tunnetta. Nykyään uutisoidaan yhä enemmän rikoksista ja onnettomuuksista ja niistä levitetty tieto sosiaalisessa mediassa vaikuttavat ihmisten turvallisuuden tunteeseen, vaikka eivät itse olisikaan tapahtuman kohteena. (Enska, Poliisin ennalta estävän työn strategia, 2019–2023, 17.) Tämä voi vaikuttaa lapseen vielä enemmän kuin aikuiseseen, sillä lapsi ei osaa vielä yhtä hyvin arvioida, onko lukemansa tieto totuusperäistä tai suhteuttaa sitä todellisuuteen. Siksi on hyvä, että poliisi on myös läsnä sosiaalisessa mediassa jakamassa myös positiivisia asioita poliisin työhön liittyen ja lisäämässä turvallisuuden tunnetta.

Yhtenä tutkimuksen tarkoituksista oli verrata tuloksia Hiltusen tekemään tutkimukseen esikouluikäisistä lapsista. Suoraan vertailu on vaikeaa, sillä Hiltunen kyllä käy tuloksia läpi ja kertoo niistä, mutta suoraa kuvaajaa tai numeroita hän ei juuri käyttänyt. Hiltusen 15–20 minuutin haastatteluissa

(Hiltunen 2020, 10) keskustelu on myös lähtenyt pidemmälle alkuperäisistä kolmesta kysymyksestä, jolloin on kertynyt myös sellaisia vastauksia, joita ei tähän tutkimukseen tullut esimerkiksi poliisin varustuksesta ja työvälineistä (Hiltunen 2020, 15). Tähän tutkimukseen myös vastattiin nopeammin, ensimmäisen luokan keskimääräinen vastausaika oli vielä lähes neljätoista minuuttia todennäköisesti johtuen siitä, että tämän ikäinen lapsi lukee ja kirjoittaa vielä hitaasti tai vaihtoehtoisesti kyselyyn on vastattu vanhempien avustuksella. Kakkos-, ja kolmosluokkalaisilla keskimääräinen vastausaika oli reilut kuusi minuuttia ja siitä ylöspäin alle viisi minuuttia. Haastattelumenetelmän käyttäminen olisi varmasti tuottanut monipuolisempia vastauksia, mutta toisaalta kyselylomakkeen hyödyntäminen mahdollisti yli kymmenkertaisen kohteen tutkimukselle.

Itse koen, että tämä tutkimus antoi todellisemman kuvan siitä, minkälainen käsitys lapsella on poliisin työstä, niin kuin hän itse osaa siitä kertoa ilman mitään ulkopuolisia vaikutteita tai keskustelun ohjausta. Tätä tutkimusta on hyvä jatkaa monella tapaa. Ensimmäinen vaihtoehto on nousta taas ikäluokassa eteenpäin yläkouluikäisiin tai lukio ja ammattikouluikäisiin nuoriin. Toinen vaihtoehto on vaihtaa tutkimuksen kohteena olevaa koulua. Tässä tutkimuksessa kohteena oli keskisuuri koulu kaupunkialueella Varsinais-Suomessa. Maaseudulla oleva koulu Keski-Suomessa tai lapissa voisi antaa hyvinkin erilaisen näkemyksen poliisin ammatista. Tietysti tutkimus voidaan suorittaa ruotsinkieliselle koululle tai koululle, jossa on huomattavasti enemmän erilaisen etnisen taustan omaavia oppilaita.

LÄHTEET

Ankkuritoiminnan käsikirja, Sisäministeriön julkaisuja 2019:16, Sisäinen turvallisuus. Luettu 18.11.2021

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-256-2>

Ankkuritoiminta nuorten tukena. Poliisi. Luettu 18.11.2021

<https://poliisi.fi/ankkuritoiminta-nuorten-tukena>

Brodeur, Jean-Paul, Kelling, George L., Walsh, William Francis, Banton, Michael Parker and Whetstone, Thomas. "Police". Encyclopedia Britannica, 1.9.2020. Luettu 28.3.2021.

<https://www.britannica.com/topic/police>

Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA. Luettu 13.7.2021.

<https://www.eva.fi/>

ENSKA Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019–2023, Sisäinen turvallisuus, Sisäministeriön julkaisuja 2019:3. Luettu 17.11.2021

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-242-5>

EVA Suomalaisen yhteiskunnan luottamusranking 2018. Luettu 13.7.2021.

<https://www.eva.fi/blog/2019/04/04/suomalaiset-luottavat-poliisiin-poliitikot-ja-tiedotusvalineet-menetaneet-eniten-asemiaan/>

EVA Suomalaisen yhteiskunnan luottamusranking 2020. Luettu 13.7.2021.

<https://www.eva.fi/blog/2020/04/30/koronakriisi-palautti-luottamuksen-politiikkaan-2/>

EVA Suomalaisen yhteiskunnan luottamusranking 2021. Luettu 13.7.2021.

<https://www.eva.fi/blog/2021/06/08/pandemiassakin-suomalainen-luottaa-presidenttiin-poliisiin-ja-puolustusvoimiin/>

Helminen, Klaus & Kuusimäki, Matti & Rantaeskola, Satu 2012: Poliisilaki. Talentum Media Oy.

Hiltunen, Kalle 2020: "Poliisi on myös lasten ystävä" – Esikouluikäisten lasten käsityksiä poliisin työstä. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK – opinnäytetyö.

Kansainvälinen yhteistyö. Poliisi. Luettu 31.03.2021.

<https://poliisi.fi/kansainvalinen-yhteistyö>

Nurmi, Jan-Erik & Ahonen, Timo & Lyytinen, Heikki & Lyytinen, Paula & Pulkkinen, Lea & Ruoppila, Isto 2014: Ihmisen psykologinen kehitys. PS-kustannus.

Oikeusministeriö, Helmikuu 2017. Lapsi rikoksen uhrina, Tietoa väkivalta- tai seksuaalirikoksen uhriksi joutuneen lapsen vanhemmille. Luettu 22.12.2021

https://oikeus.fi/material/attachments/oikeus/lapsirikoksenuhrina/q6gBjkr9/Lapsi_rikoksen_uhrina_verkkajulkaisu_2017_FIN.pdf

Poliisibarometri 2014, Kansalaisten käsitykset poliisin toiminnasta ja sisäisen turvallisuuden tilasta, Sisäministeriön julkaisu 4/2015, Sisäinen turvallisuus. Luettu 09.11.2021

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/78956/Poliisibarometri%202014%20-%20Kansalaisten%20k%C3%A4sitykset%20poliisin%20toiminnasta%20ja%20sis%C3%A4isen%20turvallisuuden%20tilasta.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Poliisibarometri 2016, Kansalaisten käsitykset poliisin toiminnasta ja sisäisen turvallisuuden tilasta, Sisäministeriön julkaisu 27/2016, Sisäinen turvallisuus. Luettu 09.11.2021

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75567/Poliisibarometri_2016_Valto.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Poliisin arvot. Poliisi. Luettu 31.03.2021.

<https://poliisi.fi/poliisin-arvot>

Rantaeskola, Satu (toim.) 2014: Poliisilaki – kommentaari, oppikirjat 23. Tampere, Poliisiammattikorkeakoulu.

Rikosuhripäivystys, lapsi poliisin kuultavana. Luettu 22.12.2021

<https://www.riku.fi/rikosuhripaivystys/riku-lehti/riku-lehti-3-2019/lapsi-poliisin-kuultavana/>

Tietoa poliisista. Poliisi. Luettu 31.03.2021.

<https://poliisi.fi/tietoa-poliisista>

Vehkalahti, Kimmo 2014: Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Finn Lecturan. Helsingin yliopisto 2019. Luettu 01.02.2022.

<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/305021/Kyselytutkimuksen-mittarit-ja-menetelmat-2019-Vehkalahti.pdf>

What is INTERPOL? Interpol. Luettu 31.03.2021.

<https://www.interpol.int/en/Who-we-are/What-is-INTERPOL>

Young People's Perceptions of Europe in a Time of Change, IEA International Civic and Citizenship Education Study 2016 European Report. Luettu 09.11.2021.

<https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-319-73960-1>

LIITE 1: KYSELYLOMAKE

1. luokkalaisten käsitys poliisin työstä

Kyselyn tarkoituksena on kartoittaa alakouluikäisen lapsen tietoa ja ymmärrystä poliisin ammatista. Kysely suoritetaan nimettömänä ja sen ainoa yksilöivä tekijä on luokka, jota lapsi käy (1-6). Vanhempi voi tarvittaessa auttaa lasta kysymyksen ymmärtämisen kanssa, mutta ei saisi vaikuttaa lapsen vastaukseen.

* Pakollinen

1. Millaisia kokemuksia sinulla on poliisista? *

2. Millaista poliisin työ on mielestäsi? Mitä eri työtehtäviä poliisi tekee? *

3. Mitä ominaisuuksia mielestäsi poliisilta vaaditaan? Millainen poliisin täytyy olla? *

4. Mistä olet kuullut tai oppinut kysymykseen 2. vastaamistasi asioista? Voit valita useamman vastauksen.

- Nähty itseltä
- Kaveri kertonut
- Vanhemmat kertoneet
- Joku muu sukulainen / tuttu kertonut
- Televisiosta
- Radiosta
- Sosiaalisesta mediasta (Facebook, Instagram, yms.)
- Jokin muu

5. Mistä olet kuullut tai oppinut kysymykseen 3. vastaamistasi asioista? Voit valita useamman vastauksen.

- Nähty itseltä
- Kaveri kertonut
- Vanhemmat kertoneet
- Joku muu sukulainen / tuttu kertonut
- Televisiosta
- Radiosta
- Sosiaalisesta mediasta (Facebook, Instagram, yms.)
- Jokin muu

Lähetä